

Haldusvõimekuse arendamise ja OECD riigivalitsemise raporti soovitude rakendamise tegevuskava

„Meie eesmärk on paindlikum ja avatum riigi juhtimine. Riigilt palka saavate töötajate osakaal tööhõives ei tohi paisuda, nendes tingimustes peavad valitsusasutused tulema edukalt toime Eesti ees seisvate pikaajaliste ülesannetega, milleks on majandusliku heaolu kasvatamine ja julgeoleku tagamine. Samas ootavad kodanikud ja ettevõtjad paremat avalikku teenust kõikides eluvaldkondades ning selleks peame olema suutlikud välja pakkuma, aga ka rakendama uuenduslikke lahendusi. Nende kesksete eesmärkide saavutamiseks tuleb jälgida kolme sihti:

- *valitsuse töö on tõhusam ja halduskoormus väheneb*
- *valitsussektori töötajate osakaal tööealisest elanikkonnast ei kasva*
- *valitsemissektori kulutuste osakaal SKPst ei suurene“*

Taavi Rõivas, peaminister

I. Tegevuskava taust ja eesmärgid

Haldusvõimekuse ja riigivalitsemise arendamine ei ole eesmärgid omaette. Nende kandev eesmärk on toetada riigi pikaajaliste ja valdkonnaüleste probleemide lahendamise võimekuse suurendamist, tõhustades selleks mõeldud poliitika kujundamist ja elluviimist ning toetades struktuurseid muudatusi, mis parandavad avaliku sektori teenuseid.

Need probleemid ei ole üldjuhul tundmatud. Vananeva ja väheneva rahvastiku tõttu on juba lähiajal puudu kestlikuks majanduskasvuks vajalike oskustega töötajatest, mis paneb pikemas perspektiivis proovile meie ühiskonna konkurentsivõime. Et seda probleemi lahendada, tuleb parandada hariduse kvaliteeti, aidata tööturule piiratud töövõimega isikud ja jätkata töökohtade loomise atraktiivsemaks tegemist tööjõu maksukoormuse langetamise kaudu. Loodusvarade kasutusele võtmine peab olema elukeskkonda säästev, samas tuleb seda tehes saavutada võimalikult suur majanduslik lisaväärtus. Ühiskonna sidusust tuleb tugevdada eduka lõimumise, hea tervishoiu, vaesuse vähendamise ja kodanikuühiskonna tugevdamise läbi. Pingestunud julgeolekuolukord on üha selgemalt toonud välja vajaduse tegeleda riigisisest julgeolekuga laiapindselt ja kindlustada elanike turvatunne ning pöördumatult integreeruda rahvusvaheliste julgeolekut tagavate organisatsioonidega.

OECD raporti hinnangul¹ suudaks Eesti avalik sektor selliste pikaajaliste ja valdkonnaüleste probleemide lahendada edukamalt, kui liigutakse ühtsema valitsemise suunas. Sellel teel vajavad lahendamist järgmised küsimused:

---

¹ OECD (2011), Estonia: Towards a Single Government Approach, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing.
http://www.valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/riigikantselei/uldinfo/dokumendiregister/Uuringud/OECD_Public%20Governance%20Review_Estonia_full%20report.pdf

1. killustatud valitsemiskorraldus, milles probleeme lahendatakse valitsemisalade keskselt ning koostöös nähakse asjatut bürokraatiat ja takistust ning mis ei toeta võimalust saavutada paremaid tulemusi valdkonnaüleselt poliitika kujundamisel ja elluviimisel;
2. koostatavatel strateegiatel ei ole piisavat mõju valdkondade suunamisel – lahendused on liialt asutuste kesksed, strateegiamaaistik on killustatud, eesmärkidel puudub kooskõla ja otsene seos riigieelarvega ning puudub paindlikkus muutuste suhtes;
3. teadmispõhist poliitikakujundamist kasutatakse ebapiisavalt ja arenguruumi on poliitikakujundamise protsesside läbipaistvuse suurendamisel ning kodanikuühenduste ja huvirühmade kaasamisel;
4. avalike teenuste tase on nii ministriumite võrdluses kui ka regionaalselt väga ebahühtlane, sageli ei ole kindlaks määratud miinimumstandardeid, millele teenused peaksid vastama – piisavalt ei kasutata koostööd ega ühtlustata protsesse.

II. Peamised muudatused

1. Paindlikum valitsemiskorraldus

Reageerimaks paindlikumalt probleemidele ning seadmaks uusi rõhuasetusi, tuleb muuta valitsemiskorraldust selliseks, et see võimaldaks lihtsamalt poliitikavaldkondi ümber jagada ning institutsioone ja inimesi prioriteetidega tegelema suunata. Vähendades takistusi vajaduse korral valitsusasutuste tegevusfookuste kiireks ümberkujundamiseks, on võimalik astuda samm ühe asutuse põhisest juhtimismudelist eesmärgipõhise juhtimismudeli poole.

Vabariigi Valitsuse seaduse muutmiselega on juba antud peaministrile valitsuse koosseisu moodustamiseks senisest paindlikum võimalus muuta vastavalt lahendamist vajavatele probleemidele ministrite vastutusvaldkondi. Uute põhimõtete ulatuslikumaks ellurakendamiseks tuleb veel teha muudatusi teistes õigusaktides, aga ka lahendada praktikas kerkivaid küsimusi asutuste juhtimismudelites ja töökorralduses.

Valitsusel on soovitud muuta paindlikult täitevõimu struktuuri ja töökorraldust. Ministriumite töö on poliitika väljatöötamine, ametite töö selle rakendamine. Ressursse säästab ja muudatusi toetab tugiteenuste keskne pakkumine

Ühtse valitsemise paindlikkuse põhimõtet toetab ka riigisekretäri juhis EL asjade menetlemise kohta, mis tagab õigeaegse ja koordineeritud sekkumise EL tasandi otsustusprotsessidesse. Juhis hõlmab suuniseid Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks, kasutades riigisiseste õigusaktide menetlemisest tuntud kaasavaid praktikaid. EL asjade menetluse kvaliteedi parandamiseks on kavas keskse koolitusprogrammi raames korraldada koolitusi ja jälgida ühtse valitsemise põhimõtete rakendamist EL koordinatsioonikogu igapäevatoos.

Eesmärkide saavutamise toetamiseks on oluline arendada juhtimise kvaliteeti ja erinevaid juhtimissüsteeme ning korrastada asutuste struktuure ja protsesse. Neid tegevusi toetatakse

Rahandusministeeriumi ettevalmistatava meetme „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu“ tegevuste abil.

Paindlikkust toetavad ka tugiteenuste tsentraliseerimisega (TUTSE projekt) seotud käimasolevad arendustegevused, mis võimaldavad ühtseid töövõtteid ja struktuurimuudatuste kiiremat elluviimist. Optimeeritud tööprotsessid ja infosüsteemid on kasutusel finants-, personali- ja palgaarvestuses ja aruandluses, mida tuleb ühtlasema teenuse jaoks riigi tugiteenuste keskuse abil pakkuda kõigi valitsemisalade asutustele. Peale selle on töös riigiteenuste iseteenindusportaal, on võetud suund masinloetavuse kasutuselevõtmisele (liigub informatsioon, mille põhjal saab luua e-dokumente või paberdokumente) ning teenuseid arendatakse paljukanalisuse põhimõttel (eri tehnilistele seadmetele sobivalt).

Edasiste uuenduste rakendamine võimaldab oluliselt suurendada kulutõhusust ning läbipaistvust. Kõik SAPI ületulnud asutused hakkavad kasutama iseteenindusportaaliga ja e-arveid. Masintöödeldavad e-arved on kavas muuta avaliku ja erasektori vahelises arvelduses kohustuslikuks, kuivõrd ettevõtete seotud teenuste arendamise suund on täielik e-kanalite kasutamine. Seejuures vaadatakse üle raamatupidamisega seotud õiguslik keskkond, suurendatakse avaliku sektori asutuste ja ettevõtjate teadlikkust ning hinnatakse muudatuste mõju kohalikele omavalitsustele. Kavas on ka täielik üleminek elektroonsete riigihangete korraldamisele, sh riigihanke elektroonsete tööriistade (e-oksjon, e-kataloog, e-arve, dünaamiline hankesüsteem) kasutamise võimaluse loomine.

2. Valdkonnaüleste programmide rahastamine ja tegevuspõhine eelarve

Riigi eesmärkide tulemuslikuks saavutamiseks, ressursikasutuse tõhustamiseks ja ministeeriumitevaheliste koostöövormide tugevdamiseks on vaja edasi arendada ka sellist eelarvestamise mudelit, mis suurendaks valdkonnaüleste, ühistest eesmärkidest lähtuvate probleemide lahendamise võimalusi.

Eelarvestamise protsessis valdkondade vahel ühiselt planeeritavatele ning kasutatavatele ressurssidele tugineva rahastamismudeli arendamise aluseks on 23.03.2014 jõustunud riigieelarve seadus. See võimaldab koostada **ministeeriumitevahelisi valdkonnaülesteid programme**, mille põhieesmärgid, ulatus ja maht kinnitatakse valdkonna arengukava rakendusplaanis Vabariigi Valitsuse tasandil. Ühte programmi võib panustada mitu ministeeriumit ning programmide täpsem kujundamine ja elluviimine toimub ministeeriumite tasandil.

Programmipõhine juhtimine ja rahastamine aitab parandada ülevaadet, milliseid eesmärke soovitakse ministeeriumiteülevalt saavutada ja milliseid rahalisi ressursse suunatakse eesmärkide saavutamiseks, ning toetab **üleminekut tegevuspõhisele eelarvele**. Seeläbi suureneb võimalus tagada paindlikkus ning muutustele reageerimine.

2020. aasta riigieelarve on tegevuspõhine ja sisaldab ministeeriumitevahelisi, valitsemisalade piire ületavaid programme

Ministeeriumite valitsemisalade piire ületavate valdkondade tervikliku rahastamise ja koordineeritud tegevuse abil luuakse paremad eeldused viia ellu ministrite kaasvastutusele seatud eesmärgid. Kuigi mitmed arengukavad on juba praegu valdkondade ülesed, siis traditsiooniline valitsemisalade põhine riigieelarveline rahastamismudel nende elluviimist täiel määral ei toeta. Uus lahendus peab aitama kaasa konkreetsete eesmärkide saavutamisele, misjärel saab sellised tegevused lõpetada või ümber kujundada.

Arenduste toetamiseks koostatakse uue riigieelarve seaduse rakendusaktide eelnõud, arendatakse strateegilise juhtimise meetodikat (sh koostatakse uus strateegilise planeerimise käsiraamat) ning selgitatakse tegevuspõhist kuluarvestust ja luuakse eeldused muudeks eelarveuueendusteks. Samuti tehakse eelarvestamise infosüsteemi arendused. Nende muudatuste tulemusena juurutatakse ministeeriumitevahelisi programme valdkondade kaupa ning on loodud eeldused tegevuspõhisele eelarvele üleminekuks 2020. aastaks.

3. Poliitikakujundamise võimekuse arendamine

Poliitikakujundamise tulemuslikkuse suurendamiseks peab olema otsustajatel võimalikult selge, millised on nende otsuste tõenäolised tagajärjed. Selle võimekuse parandamisele aitab kaasa süsteemne teadmistele tuginev ja kõiki olulisi osalisi kaasav analüütiline lähenemine poliitikakujundamise protsessile. Kui probleemide kirjeldamisel ja eesmärkide seadmisel on edusamme olnud, siis toimivate lahenduste väljapakumisel ja prioriteetide rahastamisel on endiselt olulisi vajakajäämisi.

Poliitikakujundamise võimekuse arendamisele tuleb keskenduda senisest süsteemsemalt ja analüütilisemalt. Kui teadmispõhine ja avatud poliitikaprotsess on kesksed eesmärgid, mille teenistusse on rakendatud mõjude senisest ulatuslikum ja meetoodilisem hindamine² ning rohkemate osalusvõimaluste loomine huvirühmadele ja avalikkusele poliitikakujundamises kaasa lüüa, siis edaspidi tuleb täiendavalt keskenduda **poliitikakujundamise vahendite mitmekesistamisele ja oskuste arendamisele**, nii ministeeriumite kui ka regionaalsel ja kohalikul tasandil. Peale rakke- ja eksperdirühmade on kavas edaspidi toetada ka erinevat liiki poliitika-dokumentide laialdasemat kasutamist probleemide ja nende lahenduste üle arutelu tekitamiseks.

Kaasamise valdkonnas on kehtestatud „Kaasamise hea tava“, sh avalike konsultatsioonide kohta. Koolitusega toetatakse nii mõjude hindamist kui ka kaasamise alaste oskuste edendamist riigiteenistujate ja valitsusväliste partnerite seas, huvirühmadepõhisest lähenemisest lähtuvalt. 2014. a juunis kiitis Vabariigi Valitsus heaks Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2014–2016, mis lähtus vabakonna ja partnerorganisatsioonide soovitudest valitsemise avatumaks muutmiseks. Nii nende kui ka teiste ühisloomes algatatavate kaasamis-

Iga suurema sekkumise kavandamisel ja järel hinnatakse selle kulu-efektiivsust ja mõju, et tagada parim tulemus iga kulutatud euro kohta

² Mõjude hindamisega on võimalik lähemalt tutvuda <https://riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/mojude-hindamine-ja-tarkade-otsuste-fond>

ja osalemisvõimekuse parandamiseks mõeldud tegevuste rahastamine on ette nähtud struktuurivahenditest.

Mõjude hindamisega seonduvalt arendatakse edasi ja ühtlustatakse ministeeriumite töökorraldust, tõstmaks analüütilist suutlikkust poliitikat kujundada, nende rakendustegevusi kavandada ja koordineerida ning EL asjades tõsta ka varase sekkumise suutlikkust. Juba rakendunud poliitika mõju tuleb hinnata regulaarselt, et tagada võetud kursi õigsus ja raha otstarbekas kasutamine, ning seiresüsteemide edasiarendamine peab tagama vajaliku info õigeaegseks sekkumiseks. Mõjuanalüüside tegemine peab muutuma üldlevinud praktikaks ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ja Vabariigi Valitsus kasutama analüüsi tulemusi otsuste tegemisel.

4. Teemaatiliste rakkerühmade ja horisontaalsete võrgustike kasutamine

Horisontaalse ja vertikaalse koordineerimise iseärasuseks võrreldes ministeeriumite tavatööga on lahenduste otsimine probleemidele, mis ei ole selgelt ühe ministeeriumi vastutusallas või nõuavad osaliste koordineeritud ja head koostööd. Keskelt korraldatakse mitme ministeeriumi, valitsemistasandi (vertikaalselt riik-regioon-omavalitsus) või sektori koostööd nõudvate strateegiliste küsimuste lahenduste väljatöötamiseks loodavate rakke- ja eksperdirühmade tööd. Nende töö tulemusena määratakse täpselt osaliste ülesanded ja vastutus edaspidiseks tööks ning vajaduse korral rakendatakse institutsionaalsed või töökorralduslikud muudatused.

Mitmete ülesannete täitjate vahel (nt EL asjadega tegelejad, kommunikatsioonijuhid, õigusloomejuhid, arendusjuhid, finantsjuhid, personalijuhid, kaasamise kontaktisikud ning IKT-arendajad) on vastutavate asutuste eestvedamisel juba loodud toimivad koostöö- ja koordinatsioonivõrgustikud teabe vahetamiseks ja töökorralduste ühtlustamiseks. Töötulemused eri valdkondade vaheliste probleemide lahendamisel on aga seni olnud ebahühtlase tasemega. Suurema tulemuslikkuse võti on mitme senise eduka näite põhjal ulatuslikum institutsionaliseerumine.

Kesksete probleemide lahendamiseks töötavad rakke- või eksperdirühmad ning luuakse uusi sarnaste ülesannetega töötajate koostöövõrgustikke

5. Õiguskeskkonna ja õigusloome kvaliteedi arendamine olulistes valdkondades

Õigusloome valdkonnas on rakendatud hea õigusloome ja normitehnika eeskiri, mis nõuab alates 2014. aastast kõigi uute õigustloovate aktide uue korra järgi ettevalmistamist, sh mõjude hindamist. Peale uute eelnõude uue korra järgi tegemise toimub kehtiva õiguse süstemaatilisem korrastamine ehk **kodifitseerimine mitmes olulises valdkonnas**. Selle tegevuse käigus tehakse õigusvaldkonna põhjalik, sisuline ja süsteemne analüüs, seejärel õigusvaldkond ühtlustatakse vajalikus ulatuses ja ajakohastatakse. Iga kodifitseerimisprojekt peab sisaldama lihtsustamist, EL õiguse rakendamise analüüsi, alternatiivide kaalumist, mõjude analüüsi ja huvirühmade kaasamist. Seni on kodifitseeritud nelja valdkonna

õigusaktid ning järke ootavad veel kuni kuue valdkonna õigusaktid. Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse prioriteetidest võidakse otsustada kodifitseerimisvaldkondi muuta. Uue instrumendina toetatakse **valdkondlikke õigusanalüüse**, mille peamine eeltingimus on mitme ministeeriumi või valdkonnaülene huvi.

Õigusloome kvaliteedi parandamiseks on Justiitsministeeriumil eestvedav roll **õigusloomega tegelevate juristide süsteemsel arendamisel** (sh koolitused ja järelkasvuprogramm), mis tagab parema tulemuse, väärtustades ühist tööpraktikat ja koostöökogemust ning seades suuremaid nõudmisi kompetentsusele.

6. Riigi personalipoliitika kohandamine demograafiliste trendidega

Avaliku sektori tööhõive peab olema kooskõlas rahvastiku arengusuundadega. Selle tarbeks vajab riik läbimõeldud personalipoliitikat, kuidas vastata avaliku sektori suhtes seatud ootustele tagada teenused ka väheneva tööjõu ja vananeva rahvastiku tingimustes ilma enda osakaalu suurendamata. Rahandusministeerium vastutab kogu riigi kui tööandja personalipoliitika eest ning seetõttu suunab ja toetab avaliku sektori arengut, kohandumaks väliskeskonnast tingitud muutustega ja tulemaks toime valitsuse sisuliste eesmärkidega. Selleks tuleb avaliku sektori arendamise kesksed eesmärgid viia kokku asutuste tegevustega koosseisude ja eelarvete planeerimisel.

7. Personali haldussuutlikkuse arendamine

Avalik sektor ja selle partnerorganisatsioonid peavad olema uuenduslikud ning toimima oma valdkondades eestvedajatena, mis võimaldab neil panustada ühiselt riigi kui terviku arengusse. Personalivaldkonna vahendite ja lahenduste ühine ja korduv kasutamine võimaldab avalikul haldusel tõhusamalt toimida ning tagab ühetaolisema teenuste kvaliteedi.

Tööjõu planeerimine ja arendamine on mõnede eranditega valdavalt asutuse- või valdkonnapõhine. Programm „Keskne koolitus 2012–2013“ ja tippjuhtide arendamine toimivad juba praegu keskselt korraldatult. Peatselt tehakse analüüs, kuidas korraldada ümber **keskse koolitusüksuse tegevus**. Seejuures peab edaspidi hindama sisukamalt töötajate tulemusi ja kompetentsust ning ajakohastama töötajate arendustegevuse põhimõtted.

Keskse personalipoliitika harmoneeritud lahendustega koostöökultuuri süvendamine tagab tasemel tööjõule atraktiivse tööandja

Avaliku sektori **töötajate mobiilsust ja rotatsiooni** on seni vähe kasutatud. Teadmiste jagamise, parima praktika levitamise ning asutustevahelise koostöö tugevdamise eesmärgil on rotatsioonipõhimõttest lähtunud näiteks Riigikantselei EL sekretariaat, kus ametnikke ja töötajaid võetakse ministeeriumitest või teistest riigiasutustest tööle teatud perioodiks. Rotatsiooni ulatuslikuma rakendamise takistuseks on ebahühtlased palgatasemed, üldise rotatsioonisüsteemi ja karjäärimudeli puudumine ning õiguslikud kitsaskohad (näiteks töötajate ja ametnike vahelise rotatsioonivõimaluse puudumine).

Juhtide arendamine on koordineeritult toimiva ja hästi koostööd tegeva riigiparaadi arendamisel võtmetähtsusega. Tippjuhtidest sõltub suurel määral asutuste üldine juhtimiskvaliteet, mh see, kui teadlikult rakendatakse nüüdisaegseid juhtimisinstrumente asutuse või terve valitsemisala tulemuslikkuse parandamiseks. Keskastmejuhtide ning teiste juhtide kui olulise valdkonnateadmise koondamise tasand ja tippjuhtide järelkasvulava ei ole seni leidnud süstemaatilist arendamist riigi kui terviku vajadustest lähtuvalt.

EL teemade koordineerimisvõime suurendamiseks on horisontaalse põhimõttena kokku lepitud olemasolevate inimeste ja struktuuride kasutamine eesistumise ettevalmistamisel. Eesistumise ettevalmistamiseks on koostatud ning heaks kiidetud personalistrateegia ja koolituskava. Need hõlmavad eesistumispersonali värbamisel riigiasutuste vahelist tähtajalist üleviimist ning saadud kogemuse hilisemat rakendamist pärast tähtajalise üleviimise lõppemist. 2014. aastal käivitati Riigikantseleis ministeeriumite ja riigiasutuste EL puutumusega ametnikele ja töötajatele keskne stažeerimisprogramm Eesti alalisse esindusse EL juures, et parandada EL alaseid teadmisi, suhteõrgustikke ja koostööd.

III. Seosed teiste dokumentidega

Avalike teenuste paremaks muutmiseks mõeldud eesmärgid ning tegevused on haldusvõimekuse ja riigivalitsemisega seotult juba ulatuslikult kaetud kahes valitsuse tasandil kinnitatud valdkondlikus arengukavas, kohalikul tasandil osutatavate teenuste puhul „Eesti regionaalarengu strateegias 2014–2020“³ ning IKT võimaluste kasutamiseks mõeldud „Eesti infoühiskonna arengukavas 2020“⁴. Peale selle on esitatud rida teisi dokumente ja põhimõtteid, mis samuti aitavad kaasa haldusvõimekuse ning riigivalitsemise arendamise tegevustele.

Infoühiskonna arengukava alaeesmärgi „Nutikam riigivalitsemine“ tegevused peavad aitama saavutada olukorda, kus avaliku sektori juhtimine ja toimimine on tänu IKT võimaluste oskuslikule kasutamisele nutikam, tõhusam, terviklikum, kestlikum ning ka avatum. IKT panustab nii avalike teenuste arendamisse kui ka kaasamise ja osalemisvõimaluste edendamisse ja andmeanalüüsi võimaluste paremasse ärakasutamisse teenuste kvaliteetsemaks osutamiseks. Riigihalduses tõhustatakse IKT-lahenduste abil menetlusprotsesse ning edendatakse paljukanalilise teenusepakkumise võimalusi, mis aitab kaasa nii riigi ja kohaliku tasandi halduse tõhususe kui ka teenuste kättesaadavuse suurenemisele. See lubab avalikul sektoril pakkuda kodanikele ja ettevõtjatele ka piiratud vahenditega

2014. aastal käivitati omavalitsuste ülesannete ja tulubaasi hindamiseks kolmes valikvaldkonnas analüüs, mille kaudu:

- hinnatakse KOVidele seadusega pandud ülesannete täitmist iseloomustavate alusparameetrite kaudu ülesannete täitmise tegelikku taset;
- selgitatakse valitud teenuste kaupa välja arvestuslik keskmine kulu;
- selgitatakse välja kohustuslikud ja soovituslikud standardid ja nõuded.

Samuti töötatakse välja meetodika KOVidele ülesannete lisamisel eelarve mõjude hindamiseks. Analüüsi tulemusel tehakse vajaduse korral ettepanekud KOV tulubaasi põhimõtete muutmiseks (nt tasandusfondi valemi muutmise ja selle alternatiivsed võimalused) ning arendatakse tulubaasi piisavuse hindamiseks vajalikku statistikorjet.

³ https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/eesti_regionaalarengu_strateegia_2014-2020.pdf

⁴ https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/eesti_infoühiskonna_arengukava_2020_0.pdf

kvaliteetsed ja kasutajakeskset teenust.

Regionaalarengu arengukava fookus on tööhõive ja ettevõtluse ning elukeskkonna arendamisel. Sealjuures mängib olulist rolli kohaliku ja regionaalse tasandi toimijate võimekus piirkonna arengut, sh teenuste osutamist terviklikult ja süsteemselt kavandada, võttes arvesse piirkonnaspetsiifilisi eeldusi ning keskkonnas toimuvaid muutusi (nt vähenev rahvaarv, IKT areng). Samuti rõhutab regionaalarengu strateegia vajadust valdkonnapoliitika regionaalset mõju paremini koordineerida, sh mis puudutab avalike teenuste kättesaadavust.

2014. aasta kevadel võttis valitsus eesmärgiks määrata kindlaks avalike ülesannete täitmise tasandid ning kujundada nende täitmiseks vajalikud rahastamise põhimõtted. Vastavad ettepanekud kujundavad Siseministeerium ning Rahandusministeerium **omavalitsusreformi kontseptsioonina**.

Ühtset riigivalitsemist käsitletakse **läbiva teemana** kõikide valdkonna arengukavade koostamisel ja uue EL eelarveperioodi toetusmeetmete kavandamisel, pidades läbivate teemadega arvestamise juhendi abil silmas riigivalitsemise arendamisele seatud eesmärgid ja kriteeriumeid.

Mitmeid personalipoliitika kujundamise täpsemaid küsimusi ja suundumusi käsitletakse **riigi kui tööandja personalipoliitika valges raamatus**.

IV. Tegevuskava elluviimine

Esmatähtsana **toetatakse tegevuskavas uusi laiapõhjalisi struktuurseid muudatusi**, mille vajadus tuleneb eelmainitud pikaajalistest ülesannetest ning mis vastavad ühele või mitmele järgnevatest kriteeriumitest, mis tähendab, et elluviimise tulemusena:

- suureneb poliitikakujundamise võimekus;
- saavutatakse paremad avalikud teenused;
- väheneb halduskoormus kodanike ja ettevõtete jaoks;
- paraneb osaliste koostöö;
- kaasneb tõhusam ressursikasutus.

Seejuures on eelistatud erinevate ministeeriumite koostöös elluviidavad uuendused.

Haldusvõimekuse arendamise ja OECD riigivalitsemise raporti soovitude rakendamise tegevuskava kiidab heaks Vabariigi Valitsus ning sellest antakse aru ja seda uuendatakse iga aasta.

Tegevuskava elluviimise toetamiseks kutsub riigisekretär kokku **„Haldusvõimekuse arendamise valdkondliku komisjoni“**⁵, kuhu kuuluvad riigisekretär, nelja ministeeriumi

---

⁵ Tegevuskava komponentide elluviimine EL struktuurivahendite toel toimub haldussuutlikkuse prioriteetse suuna meetmetega „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“, „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja

kantslerid (RM, MKM, SIM, JUM) ja riigivalitsemises enim kaasa rääkivad partnerid. Haldusvõimekuse arendamise valdkondlik komisjon jälgib tegevuskava elluviimise ja eesmärkide saavutamise seisu ning teeb ettepanekuid tegevuste tõhustamiseks ja tegevuskava uuendamiseks. Valdkondlik komisjon jälgib ka meetmete tulemuste saavutamise mõõdikuid ning annab soovitusi meetmete tõhustamiseks.

Valdkondliku komisjoni roll on täita ka kõiki struktuuritoetuse seadusega talle pandud kohustusi struktuuritoetuse kasutamisel ning anda suuniseid haldusvõimekuse prioriteetse suuna abil elluviidavate projektide peamiste sisuliste ja temaatiliste fookuste seadmisel. I peatükis mainitud probleemide lahendamise seotud ulatuslike muudatuste juhtimiseks vajalikud projektid hõlmavad üldjuhul mitmest meetmest rahastatavat komponenti, näiteks nii analüüsi kui ka koolitusi eri tasanditel. Suure tähtsusega muudatuste jaoks saab valdkondlik komisjon suunata toetust tervikuna kõigi vajalike komponentide jaoks, millega erinevaid tegevusi elluviivad osalised arvestavad.

Instrument	Väljundnäitajad	Sihttase	Maksumus eurodes	Tähtaeg	Vastutajad
Meetmed riigi võimekuse suurendamiseks inimeste arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu	Koolitusel osaluskordade arv	26 600 ⁶	24,8 mln	2023	RaM, SiM, EAS
Poliitikakujundamise kvaliteedi parandamise meetmed	Rakke- ja eksperdirühmi Kaasamisprojekte Mõju-, õigus- ja tulevikuanalüüse	15 9 65	8,5 mln	2023	RaM, Riigikantselei, JuM, Töandjate Keskliit, Ametiühingute Keskliit
Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine. Analüüside, uuringute tegemine ning koostöövõrgustike töö ja koolitustegevuste korraldamine	Avalike teenuste parandamise eesmärgil ellu viidud projektide arv ⁷	200	98,6 mln	2023	MKM/RIA
Tegevuskava elluviimist iseloomustavad peamised tulemusnäitajad					
Valitsusele on antud soovitud muuta paindlikult täitevvõimu struktuuri ja töökorraldust				2016	Riigikantselei, JuM
Uued/muudetud kodifitseerimisvaldkonnad lähtuvad Vabariigi Valitsuse prioriteetidest				2016	JuM
Riigieelarvest rahastatakse ministereumitevahelisi valdkonnaüleseid programme				2016	RaM
Avalik sektor võtab vastu ainult e-arveid				2016	RaM
Iga suurema sekkumise puhul hinnatakse selle kuluefektiivsust ja mõju				2017	Riigikantselei
Keskne koolitusüksus on ümber kujundatud				2017	RaM
Riigieelarve on tegevuspõhine				2020	RaM
Tegevuskava elluviimise mõjunäitajad					
Valitsuse töö on tõhusam ja halduskoormus väheneb⁸					
Valitsemissektori kulutuste osakaal SKPs ei ületa 42%					
Valitsussektori töötajate osakaal tööealises elanikkonnas ei kasva üle 13,4%					

⁶ Sihttase sisaldab nii kesktasandi kui ka kohaliku tasandi koolitusi ja organisatsioonide arendamist

⁷ Projektid aitavad saavutada infoühiskonna arengukava alaeesmärki „Nutikam riigivalitsemine“ ja näitajat jälgitakse infoühiskonna valdkondlikus komisjonis

⁸ Valitsuse töö tõhususe ja halduskoormuse vähendamise eesmärgi sihttasemed kujundatakse algtaseme hindamise järel